



Norsk Ornitologisk Forening - foreningen for fuglevern

- avdeling Rogaland

Dalane Lokallag

www.nofdalane.net

Program og aktiviteter høsten 2022



© Ottar H Pettersen
<https://ottarp.blogspot.no>



Alf Laksessvela tar bilde av vendehalsungene i egen kasse

Vendehalsene trives i Dalanenaturen

Den spesielle Dalanenaturen, med variasjon av skogkledte åssider, eikeskoger, åpne blandingsskoger med beiter, myrer og dyrka mark mellom, må være gode forhold for vendehalsen. Vi har også i slikt terreng massevis av maurtuer av skogsmauren, som er livretten og omtrent det eneste vendehalsene spiser. Som bildet viser, så forer vendehalsen, denne gangen ungene med svart maur og mauregg. Det er imponerende å se hvor effektiv denne fuglen er til å finne maurtueene og samtidig greie å komme til eggene uten å bli helt dekket av illsinte maur! Det er utrolig å tenke på hvor mange ganger disse litt spesielle fuglene må fly frem og tilbake fra maurtuer til reirtreet eller fuglekassen med nebbet fullt av mauregg, før ungene omsider er store nok til å forlate kassen.

Vendehalsene er en slags spettefugl, men hakker ikke ut reirhullet slik spetter gjør. De hekker i gamle spettehull eller fuglekasser helst med litt større hull diameter en de vanlige 32 mm. til kjøttmeis. Vi hadde hatt vanskelig for å oppdage vendehalsen om det ikke var for lyden. Ulikt spetter setter vendehalsene seg på tvers av grener, men kan i truede situasjoner legge seg flate mot treet og stole på sin fantastiske kamuflasje.

Heldigvis er der mange som henger opp fuglekasser rundt om i hele landet, til stor hjelp for mange hullrugende fuglearter, deriblant vendehalsen. Men den kan herje litt med andre fugler i kassene der disse er vel etablerte, før sin ankomst. Vendehalsen kan da hive ut både egg og det meste av reiret ikke bare i den kassen de selv velger. Dette er jo en lei uvane, men sikkert noe som er til gagn for at arten i hard konkurranse med andre, «vinner» et sted å hekke.

Vi er mange her i Dalane som har hundrevis av fuglekasser i varierende størrelser, flest av de typiske småfuglkassene til meiser og fluesnapper, men også en del kasser til stær, kattugle, og spesialkasse for trekryper. Det er alltid kjekt å få vendehals i kassene, selv om det kan være litt intenst å ha den syngende i dagevis, om den har valgt en kasse nær ens hage. Men så snart de begynner med egglegging og ruging, så er de veldig anonyme og gir nesten kun lyd når noen nærmer seg kassen. Det er noe mystisk over den spesielle støtvide hvesingen fra ungene som høres bare en er borti kassen. Mulig dette er en måte å skremme vekk predatorer på, siden lyden kan likne surrende veps/ humle. Ligger fuglen på egg eller små unger, hveser den og vrir på halsen som en slange – derav navnet. Holder en den i hånden så vrir den på halsen konstant og løfter i tillegg hodefjærene. Føttene er også spesielle – to tær rett fram og to rett bak der de indre tærne er nesten halve lengden av yttertærne.

Vendehalsene bygger ikke reir, derfor legger vi oppi et tynt lag med sagflis i bunnen, slik at eggene ligger støtt og ikke triller rundt på bar bunn, for da vil ikke eggene kunne ruges og hekkingen mislykkes. Noen av oss mener bestemt at vendehalsene vender tilbake til samme kasse eller en like ved år etter år, men dette erfarer ikke Egil Omdal i Sokndal. Han ser ikke denne trenden i sine mange kasser. Sokndal har den største bestanden i Dalane, og i dette gode vendehalsåret, opplevde han og Ottar Pettersen i år at hele 7 par hekket i deres kassefelt innen en kvad.km. Egil ringmerket dette året hele 61 unger og 8 voksne vendehals. Tommy Lindås 3 voksne. Frank Tønnesen 17 unger og 1 voksen. Roald Lomeland 15 unger, mens jeg merka 29 unger og 1 voksen.

For å hindre at meiser legger beslag på alle kassene, pleier noen å plugge igjen hullet i «vendehalskassen», for så å fjerne den 1. mai eller når første fugl høres. Andre igjen – som Alf Laksessvela og Helge Berntsen i Bjerkreim, har i år satset spesielt på å tekkes kresne vendehals, ved å sette på et stykke hunn på framstykket, som gjør hullet dypere, dette ga umiddelbart suksess med hekking. De lager også mer romslige kasser tilpasset store kull. Vendehals kan få opp til 12 unger.

Ivar Sleveland

Adresser, etc.

NOF Dalane Lokallag
Søndre Svanesvei 16
4372 Egersund
Tlf.: 480 36 946
Bankgiro: 3344.20.39637

Programmet for høsten 2022

Alle møtene inkl. årsmøtet holdes på Rådhuset i Egersund. Møtene starter kl. 18:30.

Søndag 14. august: Ringmerkingstur til Birkeland i Sokndal

Turleder Jarl Sveinung Birkeland

Torsdag 1. september: Hegrer i Ungarn

Foredrag ved Odd Nielsen

Lørdag 17. september: Fellestur til Lista. Skåding og shopping – Natur & fritid!

Turleder blir bestemt på septembermøtet.

Torsdag 6. oktober: Drøs og egne bilder, kanskje konkurranse.

Søndag 9. oktober: Fellestur til fyret – spennende tid for sjøtrekket og mulige «bomber» i buskene.

Nærmere info når datoen nærmer seg

Torsdag 3. november: På tur i Sørøst-Asia.

Foredrag ved Espen Sundet Nilsen

Torsdag 1. desember: Julemøte med grøt og tilbehør. Iberian – Raptors, Catalonia 2022.

Foredrag ved Odd Magnar Tjensvoll

Eventuelle endringer i programmet blir annonsert på medlemsmøtene og på lokallagets hjemmeside www.nofdalane.net

Med hilsen styret i NOF Dalane Lokallag



Foto: Tommy Lindås



Foto: Alf Laksesvela



© Ottar H Pettersen
<https://ottarp.blogspot.no>

Foto: Ottar Pettersen